

Järva maakonnas Türi vallas Saueaugu külas Kalda-Ellusauna maaüksuse eraldistel 1, 3 ja 4 sanitaarraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes AS A&P Mets (registrikood 10321314) volitatud esindaja Klaus Vinkmani (Vinkman) poolt 29.02.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Järva maakonnas Türi vallas Saueaugu külas Kalda-Ellusauna maaüksuse (kinnistu registriosa nr 21186550, katastritunnus 93701:001:0142) eraldistel 1, 3 ja 4 sanitaarraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 AS A&P Mets volitatud esindaja Klaus Vinkman esitas 29.02.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse Kalda-Ellusauna maaüksuse eraldisel 1 sanitaarraiet 2,31 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 20 tm, eraldisel 3 sanitaarraiet 1,42 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 20 tm ja eraldisel 4 sanitaarraiet 2,33 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 20 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris vastavalt nr-tega 50000970766, 50000970764 ja 50000970762.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluval **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ning Vabariigi Valitsuse 13.01.2005 määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” (edaspidi määrus nr 1) kaitse alla võetud **Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaiga piiranguvööndis**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet teavitab

haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste nr 50000970762, 50000970764 ja 50000970766 menetlustähtaja ületamisest 22.03.2024 kirjaga nr 13-4/24/5914 ja 18.06.2024 kirjaga nr 13-4/24/13141.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Sanitaarraiet on kavandatud kokku 6,06 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 60 tm. Sanitaarraie on hooldusraie ja selle eesmärgiks on nakkusallikaks olevate või kahjurite paljunemist soodustavate puude, samuti ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude metsast eemaldamine ning selle tegemine ei tohi ohustada elustiku mitmekesisust (MS § 28 lõige 7 punkt 3, § 31 lõige 3).

Sanitaarraie käigus on lubatud raiuda metsa majandamise eeskirja¹ §-s 7 toodud tunnustele vastavaid puid ning puistu täius ei tohi langeda alla 30% (metsa majandamise eeskirja § 6 lõige 3).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Kalda-Ellusauna maaüksus asub Järva maakonnas Türi vallas, kus kehtib Türi Vallavolikogu 24.11.2022 otsusega nr 56 kehtestatud Türi valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud hooldusraiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Kättesaadav: <https://www.tyri.ee/uldplaneering1>

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kalda-Ellusauna maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspriirkonnas. Eraldisele 4 kavandatud raieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 meetrit)³ on 30.10.2023 kinnitatud registrikandega nr 50000888602 kavandatud harvendusraie (pindala 2,0 ha; hinnanguline raieaht 120 tm). Kavandatud raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisevõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub mustika-kõdusoo kasvukohatüübis. Eraldistel 1 ja 4 kasvavad keskealise metsa arenguklassi kuuluvad männi enamusega puistud ja eraldisel 3 kasvab keskealise metsa arenguklassi kuuluv kuuse enamusega puistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raided läbi viiakse. Raietega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala paikneb osaliselt maaparandusobjekti NAHKMETSA PÜ-21 kalda piiranguvööndis, mille ulatus on looduskaitseaduse (LKS) § 37 lõige 1 punkti 2 alusel 100 meetrit ning väikeses osas veekaitsevööndis, mille ulatus on veeseaduse (edaspidi VeeS) § 118 lõige 2 punkti 2 alusel 10 meetrit. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (LKS § 37 lõige 2). Veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal või rannal veekaitsevöönd (VeeS § 118 lõige 1).

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”, leitav: https://media.rm.k.ee/files/Rakendusuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

Kavandatav raieala asub **Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaiga piiranguvööndis**, mis paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluval **Kõnnumaa-Väätsa linnualal**. Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaik on kaitse alla võetud määrusega nr 1, millega on kaitse alla võetud II kaitsekategooriasse⁴ kuuluva linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta liigi soodsa seisundi tagamiseks (määrus nr 1 § 1). Tingimused metsa majandamisele püsielupaiga piiranguvööndis on sätestatud määruse nr 1 §-s 4.

Kavandatav raieala asub Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel metsise piiritletud elupaigas, mille registrikood on KLO9133779.

Kavandatavad raiealad asuvad EELIS-e andmetel lisaks III kaitsekategooria⁵ kaitsealuste linnuliikide muusträhni (*Dryocopus martius*), händkaku (*Strix uralensis*) ja osaliselt ka hiireviu (*Buteo buteo*) elupaigas (registrikoodid KLO9131843, KLO9131876 ja KLO9131789). Raieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 meetrit) asuvad veel II kaitsekategooria kaitsealuse linnuliigi laanerähni (*Picoides tridactylus*) ja III kaitsekategooria kaitsealuste linnuliikide laanepüü (*Tetrastes bonasia*) ja öösorr (*Caprimulgus europaeus*) elupaigad (registrikoodid vastavalt KLO9131866, KLO9131900 ja KLO9131795).

Kultuuriväärtusi kavandataval raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava sanitaarraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Kehtiva kaitsekorra järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (määruse nr 1 § 4 lõige 9). Raietegevusel ei ole negatiivset mõju, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või kaitseala valitseja nõusolekul külmumata pinnasega, juhul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – kavandataval raiel ei ole olulist mõju veerežiimile. Kavandataval raiealal ei asu veekogusid, kuid see asub maaparandusobjekti NAHKMETSA PÜ-21 kalda piiranguvööndis ja ka veekaitsevööndis (piirneb maaparandusobjektiga). VeeS § 119 punktide 2 ja 6 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta, välja

⁴ II kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrusega nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

⁵ III kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud keskkonnaministri 19.05.2004 määrusega nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks, ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Keskkonnaamet annab antud juhul nõusoleku veekaitsevööndis raietööde teostamiseks. Antud juhul ei jää kavandatava raieala lähedusse looduslikke veekogusid, mille veekaitsevööndis oleks vajalik rakendada tingimusi raietöödele, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima - kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raied, mille käigus raiutakse kahjustatud puid ja ei teki lagedat ala, on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, puistu täius oluliselt ei muutu, seega ei mõjuta raied eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - kavandatav raie neid elemente ei mõjuta. Raie on kavandatud kokku 6,06 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 60 tm (koos piirneval eraldisel varasemalt kavandatud harvendusraiega 8,08 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 180 tm), raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskooormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordne lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Natura 2000 võrgustikku kuuluval **Kõnnumaa-Väätsa linnualal**. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud korralduse nr 615 lisa 1 punkti 1 alapunktis 18.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi⁶ artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁷ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

⁶ Looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50). Allikas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁷ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

Sanitaarraie tegemisel säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala). Raiete käigus raiutakse kahjustatud puid kokku 6,06 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 60 tm, muutes puistut hajusalt hõredamaks, puistu täius oluliselt ei muutu vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistu säilib, seega metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Sanitaarraied eraldistel 1, 3 ja 4 on kavandatud **Kõnnumaa-Väätsa linnuala** kaitse-eesmärgiks oleva metsise elupaika. Metsise pikaajaliseks kaitse eesmärgiks on stabiilse või kasvava populatsiooni saavutamine (1500-2400 metsisekukke) ja vähemalt 400 mänguasurkonna säilimine. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega, antud juhul jääb ala püsielupaiga piiranguvööndisse, kus majandustegevus on lubatud (LKS § 31 lõige 1).

LKS § 55 lõige 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Nagu enamik liike, on ka metsis tundlik munemis- ja haudumisaegse häirimise suhtes. Metsise kaitse tegevuskava⁸ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks pesitsusperioodil (sh mänguperioodil) tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Raied pesitsusperioodil võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Isaslindude mänguaeg kestab veebruarist kuni maikuu keskpaigani. Emaslind muneb vahemikus aprilli keskpaigast kuni juuni keskpaigani, haudumine kestab 26 päeva. Pojad kooruvad tavaliselt juuni esimesel poolel. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood. Paljunemisperioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini metsise elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

Kuna kavandatava raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletule muid Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkideks olevate liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Sanitaarraie on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaiga piiranguvööndis. Mõju püsielupaiga kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Kavandatav raieala asub lisaks III kaitsekategooria kaitsealuste linnuliikide muusträhni, händkaku ja osaliselt ka hiireviu elupaigas. Muusträhni elupaigaks on metsad ja säilikpuudega raiesmikud. Händkakk eelistab pesitseda vanades viljakates metsades, saaki jahib väikestel lagendikel. Pesitseb eelistatult õõnsas puutüükas või puuõõnsuses, sageli ka kulliliste vanades pesades väga erinevates biotoopides (mõnikord ka raiesmikel). Kui raie käigus säilitatakse surnud puid (eelistatavalt mändi) ning õõnsustega puid ja tüükaid, siis kavandatavad väikesemahulised raied metsaosa sobivust muusträhni ning händkaku elupaigana ei vähenda. Hiireviu elupaigaeelistuseks on keskealised ja vanad metsad, mosaiikne maastik (vahelduvad põllulapid, niidud, metsamaa). Oluline on raietegevuse käigus pesa lähem ümbrus säilitada looduslikuna. Kuna raiealal ega selle mõjualas ei ole hiireviu pesapuid registreeritud, siis kavandatavad väikesemahulised raied metsaosa sobivust hiireviu elupaigana ei vähenda. Oluline on vältida raietöödega lindude häirimist pesitsusajal ning välistada raietöödega kaasnev pesade hävitamise oht, mille tõttu tuleb kogu raiealal vältida raietegevust pesitsusperioodil.

⁸ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava”, leitav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>

Metsise pesitsusrahu tagamiseks seatav ajaline piirang 1. veebruarist kuni 31. juulini katab ka muusträhni, händkaku ja hiireviu pesitsusperioodi.

Raiealade mõjualas (30 meetrit) asuvad veel II kaitsekategooria kaitsealuse linnuliigi laanerähni ja III kaitsekategooria kaitsealuste linnuliikide laanepüü ja öösorri elupaigad. Elupaigaks on piiritletud liigi elupaigaks sobiv metsaala, mis antud juhul kavandatud raiealale ei jää, seega elupaigale olulist mõju ei ole. Kuna raietöid ei viida läbi nimetatud liikide piiritletud elupaigas, võib järeldada, et raietöödega seotud häiringud (nt tavapärase metsamasinate müra, valgustus öisel ajal tehtavate raietööde puhul, inimeste liikumine) ei kahjusta liikide pesitsemist, kuid metsise pesitsusrahu tagamiseks seatav ajaline piirang katab ka antud liikide pesitsusperioodi.

Raiealal ja selle vahetus mõjualas (kuni 30 m) ei esine muid kaitstavaid loodusobjekte, mida raie mõjutaks.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatud sanitaarraiel ja ka mõjualas kavandatud harvendusraiel Kalda-Ellusauna maaüksusel ei ole olulist (sh kumulatiivset) mõju. Raietel säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala). Seega ei ole kavandatavatel raietel olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga, määrusega nr 1 ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koosmõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Püsielupaigas kaitstavale linnuliigile metsis kahjulike mõjude minimeerimiseks tuleb piiranguvööndis metsa majandamisel arvestada määruses nr 1 ja LKS-s toodud nõuetega.

Püsielupaiga piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab (määruse nr 1 § 4 lõige 9).

LKS § 55 lõikest 6 lähtuvalt on keelatud kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal. Sellest tulenevalt seatakse raietöödele ajaline piirang 1. veebruarist kuni 31. juulini, mis aitab vältida metsise, muusträhni, händkaku ja hiireviu ning öösorri häirimist sigimisperioodil ning pesade ja munade hävitamist. LKS § 55 lõige 6¹ sätestab, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab raietöödele seatav ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Sanitaarraiega on lubatud raiuda metsa majandamise eeskirja §-s 7 loetletud puid. Metsateatisel märgitud sanitaarraie hinnangulise mahu täitumisel tuleb raie jätkamiseks esitada uus sanitaarraie metsateatis.

Soovitused lähtuvalt kaitsealuste linnuliikide elupaiganõudlusest:

- 1) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele;
- 2) jätta raiumata osa surnud puid ning puutüükad, säilitada õõnsustega puud.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõnnumaa-Väätsa linnuala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Jaan-Markus Järva
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond